

Henkilökuvassa

Samuli Miettinen

Betoni-lehden henkilögalleriassa on haastateltavana JKMM Arkkitehtien perustajajäsen ja -osakas, arkkitehti SAFA, **Samuli Miettinen** (s. 1967 Nokialla).

Teksti: *Dakota Lavento*, toimittaja

Samuli Miettinen antaa haastatteluja ymmärrettävästi varsin tottuneesti, viimeksi Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelukilpailun voiton tiimoilta. Kilpailuvoitot tuovat julkisuutta ja niitä toimistolla on kymmenittäin, Arkkitehtuurin Finlandia -palkintojakin jo kaksi ja ehdokkuuksia sitäkin enemmän. Viime vuonna Vuoden Betonijulkisivuna palkittiin toimiston Espoon Otaniemeen suunnittelema Erica Green Chemistry Park. Toinen Finlandia-palkittu kohde Tammelan stadion voitti myös Vuoden Betonirakenne -palkinnon vuonna 2024 ja kolme vuotta aikaisemmin saman palkinnon sai Taideyliopiston Mylly.

Vuoden Betonirakenne -palkintoja on tähän mennessä toimistolle kertynyt jo kuusi.

Kansallismuseon lisärakennuksen betonirakenteiden ja aikanaan valmistuvan Arkkitehtuuri- ja designmuseon voi turvallisin mielin ennustaa liittyvän palkittujen kohteiden joukkoon.

Kaunista ja kestävä

JKMM Arkkitehdit tunnetaan innovatiivista betonirakenteistaan sekä korkealaatuisista ja ympäristöönsä kauniisti istuvista betonijulkisivuistaan. Betonia toimiston suunnittelemissa kohteissa on hyödynnetty monipuolisesti ja teknisesti taitavasti siten, että se palvelee sekä rakenteellisia että esteettisiä tavoitteita.

Samuli Miettinen sanoo, että joustavuudessaan betoni on monella tapaa täysin ylivoimainen materiaali. –Sen avulla on mahdollista luoda illuusio painovoiman voittamisesta. Betonirakenteiden avulla Arkkitehtuuri- ja designmuseokin saadaan ”lentämään”.

Rakennusmateriaalina betonilla on rasitteensa. Vaikka betonista osataan tehdä vähähiilistä, haasteena on valmistaa mahdollisimman vihreää betonia taloudellisesti järkevään hintaan. –Betonia käytetään maailmalla niin valtavan paljon, että jos pystymme muuttamaan sitä kestäväksi, muutamme kestäväksi myös suuren osan rakentamista, hän sanoo.

Kestävät rakennukset ovat mahdollisimman pitkäikäisiä. Jotta ne sitä olisivat, niistä on pidettävä hyvää huolta. Haluamme huolehtia rakennuksista, joita arvostamme ja joita rakastamme. –Arkkitehtuuri on tapa tehdä kestäviä, kauniita ja käytettäviä rakennuksia, luoda inhimillistä ympäristöä, johon identifioimme ja josta haluamme pitää kiinni, Miettinen kiteyttää.

Arkkitehdit ovat paljon vartijoina.

Rajoja rikkoen yhdessä

Miettinen kertoo olevansa ammatinvalintaansa tyytyväinen, vaikka ala on haastava ja kilpailtu. Ammattiin liittyy toki valtavia suorituspaineita. Julkisuudessa sitkeästi elävä sankariarkkitehtimyytti ei hänen mukaansa ole koskaan vastannut todellisuutta, sillä kukaan ei tee suunnittelutyötä yksin. Myös JKMM Arkkitehteissa on hyvä yhdessä tekemisen kulttuuri.

Yhteistyötä eri suunnittelualojen välillä ja rakentamisessa yleensäkin voitaisiin vahvistaa jo koulutuksen kautta. Koulutuksen keinoitekoisia rajoja pitäisi purkaa siten, että arkkitehteja ja insinöörejä opettaisiin opiskelun alussa yhdessä tyyliin, jota Keski-Euroopan polyteknisissä kouluissa harrastetaan. –Ark-

kitehdit ymmärtäisivät paremmin rakentamisen taloutta ja insinöörit arkkitehtuuria ja rakennussuunnittelua. Heillä olisi riittävä yhteinen pohja puhua aidosti keskenään ja ratkaista ongelmia. Siinä voisi olla suomalaisen rakentamisen malli.

Nykyisellään prosessinhallinta on rakentamisessa ylikorostunut. Suunnittelua pitäisi nykyistä enemmän arvostaa keinona päästä lopputulokseen. –Ensin pitää miettiä mitä tehdään. Sen kautta löytyvät keinot toteuttamiseen. Tämä pätee niin suuriin aluerakentamisen kuin pienempiinkin hankekohtaisiin kysymyksiin.

Miettinen kertoo arvostavansa urakoitsijoiden ammattitaitoa valtavasti. Niin talon rakentaminen kuin sen suunnitteleminen ovat hienoja taitoja. –Molempia tarvitaan, jotta pystymme rakentamaan tätä maata ja ajan edellyttämiä inhimillisiä ympäristöjä.

Kulttuuria kaikissa muodoissa

Samuli Miettinen syntyi helatorstaina esikoksi kotitalousopettajan ja papin perheeseen. Vauva oli myöhässä ja taivaalta satoi lunta. Sitä Samuli ei tietenkään itse muista. Hänen ensimmäiset muistonsa ovat Tampereen Pyynekiltä, jossa isä työskenteli seurakunnan virallisena apulaisena. Pikku-Samuli ihasteli alueen kaunista arkkitehtuuria.

Samuli kävi koulunsa Nokialla, jossa isä työskenteli eläkeikänsä saakka. Koti oli taiteisiin ja kulttuuriin suuntautunut. Isä lauloi oopperan kuorossa ja perheessä harrastettiin muutenkin paljon musiikkia. Isän äidin puo-

1 Samuli Miettinen luonnostelemassa työpöydän ääressä.

lolla oli ollut pelimannejakin. Ei ihme, että Samulin pikkuväljestä tuli muusikko.

Samuli oli pienestä pitäen hyvin visuaalinen ja hänellä oli taipumusta kuvataiteisiin. Arkkitehtuurikin veti häntä puoleensa jo varhain. –Isälläni oli työnsä puolesta arkkitehtikontakteja, sillä hän vastasi teologisenä asiantuntijana monien kirkkojen restaurointien ohjauksesta. Tapasin arkkitehteja jo nuorena, joten tiesin suunnilleen, minkälainen ammatti on kyseessä.

Tulevaisuuden ammatti oli Samulille selvä ja hän halusi opiskella sitä nimenomaan Tampereella, Tampereen teknillisessä korkeakoulussa. –Valinta oli onnekas: se oli 1980-luvun puolivälissä kiva taidekoulu omana yksikkönään kaupungin keskustassa. Ilmapiiri oli hyvin vapaa ja kannustava. Me opiskelijat innostuimme arkkitehtuurista ja meitä kannustettiin tekemään paljon arkkitehtuurikilpailuja, hän muistelee.

Samuli ja hänen opiskelukaverinsa tekivät ulkomaanreissuja omalla ajallaan ja hyvin pienillä budjeteilla. Tampereen yliopiston alumnitarinassa hän muistelee erityisen lämpimästi 5,5 viikon matkaa Yhdysvaltoihin. ”Ostimme vanhan auton New Jerseystä ja ajoimme läpi mantereen San Franciscoon ja Meksikoon. Koko reissun budjetti per nappi oli nykyrahassa noin 800 euroa, mikä tuntuu nyt aika uskomattomalta. Katselimme arkkitehtuuria ja haistelimme elämää – imettiin irti kaikki mitä saatiin.”

Töitä ja oma toimisto

Samuli kuuluu vielä akateemisen vapauden aikana opiskelleisiin arkkitehteihin. Hänen

1

kokonaisopiskeluaijansa oli lähes kymmenen vuotta, josta kaksi kolmasosaa kuului töissä. Töihin pääseminen ja niiden tekeminen ei lähes valmiille arkkitehdille lama-ajan Suomessa ollut suinkaan itsestään selvä asia.

Miettinen hakeutui Helsinkiin, jossa arkkitehtuurin tekemiseen oli silloin paremmat mahdollisuudet. –Ihanteita pääsi toteuttamaan laajemmassa ympäristössä.

Nuori suunnittelija auttoi Paavilaisten toimistossa Pirkkalan kirkon suunnittelussa. Käpy ja *Simo Paavilaisen* suunnittelema moderni kirkko- ja kerhorakennus valmistui vuonna 1994. –Työssä oli koulumatikasta apua!

Vuosikymmenen lopussa Miettinen oli Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäellä auttamassa Helsingin yliopiston fysiikanlaitoksen

suunnittelussa ja rakentamisessa. Physicum valmistui Kumpulaan vuonna 2001.

Koulu oli tarjonnut arkkitehtiopiskelijoille yhteisöllisen tilan työskennellä työhuonepohjalla. Miettinen ja hänen opiskelukaverinsa jatkoivat yhdessä työskentelyä vuokraamassaan tilassa Helsingissä. –Teimme harjoitustöitä, kilpailuja ja joitain omia toimeksiantojakin.

JKMM Arkkitehdit syntyi 28 vuotta sitten, kun kaveriporukka voitti Turun uuden pääkirjaston suunnittelemisesta järjestetyn arkkitehtikilpailun. Kirjaimet toimiston nimeen otettiin kaverusten sukunimien alkukirjaimista: *Asmo Jaaksi, Teemu Kurkela*, Samuli Miettinen ja *Juha Mäki-Jyllilä*.

Vuosikymmenen lopulla ja uuden vuosikymmenen alussa järjestettiin paljon arkkiteh-

Peter Vuorentinme

2 Samulit Summanen ja Miettinen paketoimassa Arkkitehtuuri- ja designmuseon pienoismallia kilpailua varten.

tikilpailuja, joita toimisto myös usein voitti. Vähitellen se alkoi saada myös yhä merkittävämpiä suoria toimeksiantoja. –Suurin murros tapahtui ehkä Osuuspankin pääkonttorin kilpailuvoiton jälkeen, Miettinen arvelee.

OP-Vallila valmistui vuonna 2018. Kestävän rakentamisen ratkaisuja hyödyntävä korttelikokonaisuus saavutti LEED-kulta sertifiointitason.

Toimiston suurimpia yksittäisiä suunnittelutoimeksiantoja on ollut Keski-Suomen keskussairaala, Sairaala Nova. Se oli ensimmäinen täysin uusi keskussairaala, joka rakennettiin Suomeen sitten 1970-luvun ja valmistui vuonna 2021. JKMM:n suunnittelukokonaisuuteen kuuluivat arkkitehtuuri, sisustus- ja kalustesuunnittelu sekä opasteet.

Merkittävien kilpailuvoittojen ja toimeksiantojen myötä toimiston vahvuus kasvoi parhaimmillaan sataan henkeen. Nyt vahvuus on noin 70.

Kokonaisarkkitehtuuria

JKMM Arkkitehdit tunnetaan suunnittelemistaan lukuisista haastavista ja näyttävistä julkisista kohteista, kirjastoista ja museoista, mutta Miettinen painottaa, että toimisto tekee myös merkittävässä määrin oppimis- ja työympäristöjä sekä kaupunki- ja asutus suunnittelua, niin korjaus kuin uudisrakentamista.

JKMM Arkkitehdeille oli alusta pitäen selvää, että toimistossa halutaan suunnitella kokonaisuuksia. Siihen tarvitaan mukaan sisustusarkkitehtiosaamista. Siksi toimisto kuuluu Suomen suurimpiin sisustusarkkitehtitoimistoihin, joka suunnittelee myös erillissisustuksia.

Viikin puukirkko oli ensimmäinen merkittävä työ, josta Miettinen oli itse vastuussa. –Päivi Meuronen tuli ensimmäiseksi sisus-

tusarkkitehdiksemme ja suunnittelimme sitä yhdessä.

JKMM Arkkitehdit haluaa suunnitella kokonaisarkkitehtuuria. –Sisustusarkkitehteja tarvitaan, jotta voimme toteuttaa yhdenmukaisia, integroitua kokonaisuuksia. Julkisten rakennusten suunnittelussa sisustusarkkitehtien työpanoksesta on valtavasti apua.

Toimisto onkin pystynyt suunnittelemaan näin hyvin haastavia työympäristöjä. Työn alla on The Node, Pasilaan rakentuva 130-metrinen toimistotalo, johon sijoittuu myös Elisa Oy:n pääkonttori. Poriin valmistui tammikuussa SKiB-kampus, 1960-luvun tiilikoulun ja 1930-luvun rakennuksen peruskorjaus sekä laajennusrakennus – koulu ja kulttuurikeskus Fiini. Miettinen oli hankkeen pääsuunnittelija, mutta hankkeessa oli valtavasti työosaa isolle tiimille, myös sisustusarkkitehdeille.

Laatu vaatii aikaa

JKMM Arkkitehdit innostuu haasteista. –Olemme hyviä etsimään ratkaisuja, kun annetaan mahdollisuuksia ja riittävästi aikaa. Lähestymme suunnittelutoimeksiantoja tapauskohtaisesti tilaajan tavoitteiden, paikan hengen ja ihmisten tarpeiden pohjalta. Pyrimme luomaan sosiaalista tilaa ja tuomaan kaupunkiin kulttuuria kaikissa muodoissaan, Miettinen sanoo.

Ongelmaksi muodostuu usein aika, jota ei tunnu suunnittelulle riittävän. Miettisen mukaan kokeneet toimijat osaavat kuitenkin arvostaa riittäviä suunnitteluresursseja.

Miettinen sanoo ymmärtävänsä rakentamisen kaikkia osapuolia. Rakentaminen on vaativa ala ja sen talous vakava asia. Kaikkien hankkeen osapuolten on myös tärkeää ja oikeudenmukaista saada kompensatio hankkeelle tuomastaan lisäarvosta.

– Arkkitehtuuri on äärettömän tärkeä osa rakentamista. Moni asia rakentamisessa edelleen myös kulkee arkkitehdin kautta. Arkkitehtia tarvitaan.

Ajatus jonkinlaisesta kloonattavasta kerrostalosta on Miettisestä suorastaan kummallinen ja todella vanhakantainen, historiassa moneen kertaan toimimattomaksi todettu ajatus.

– Sellainen vakiointi ei ota huomioon inhimillisen ympäristön rakentamiseen liittyvää muunneltavuuden tarvetta. Toteutuessaan se lisää entropiaa rakentamiseen ja tekee lopputuloksesta toimimatonta, jäykkää ja epäinhimillistä.

Taustalla on väärä käsitys suunnittelun kalleudesta, vaikka tosiasia se on halpaa. Käyttäen suunnittelussa älykästä vakiointia, saavutetaan valtavasti hyötyjä. Älykäs vakiointi on eri asia kuin kloonaus – tyyppi-kerrostalon tekeminen.

Erinomaiset tilaajat ymmärtävät, mistä laatu – suunnittelussa ja rakentamisessa – muodostuu

– Sehän on toki subjektiivinen asia. Monesti koetaan haasteelliseksi, kun laadulle ei ole olemassa kvantitatiivisia mittareita. Niiden kehittämiseen voisi kuitenkin käyttää aikaa.

Miettinen on innokas arkkitehtuurikilpailujen puolestapuhuja. – Meillä on nyt julkisten suomalaisten arkkitehtuurikilpailujen 150. juhlavuosi menossa!

Ensimmäinen oli vuonna 1876 järjestetty Suomen Pankin kilpailu, jonka voitti saksalainen arkkitehti *Ludwig Bohnstedt*.

Miettisen mukaan kilpailujen kautta saavutetaan valtavasti hyötyjä ja niiden kautta syntyneiden kohteiden laatutaso on yleensä korkea.

– Kilpailut kehittävät rakennetun ympäristön yhteisöllisyyttä, identiteettiä, ekonomiaa ja toiminnallisuutta.

Pentti Mervola

Juha Mäki-Jyllilä

3

4

3 Viisivuotias Samuli kirmaa Pyykinin pappilan pihalla maritaivaan alla.

4 –Vuonna 1990 halkaisimme neljään pekkaan Pohjois-Amerikan itä-länsisuunnassa vanhalla V6 Ford Gradanalla. Vasemmalta Asmo Jaaksi, Samuli Miettinen ja Mikko Viljakainen Meksikossa.

5 –Viime vuonna teimme samalla ryhmällä muistelumatkan. Kuvassa Chicagon Arkkitehtuurikeskuksessa edessä pienoismalleja, takana aitoja pilvenpiirtäjiä. Vasemmalta Samuli Miettinen, Juha Mäki-Jyllilä ja Mikko Viljakainen.

6 –Vuonna 2023 toimistomme täytti 25 vuotta ja nostimme maljan Ateenan Akropolisilla. Kuvan ylälaudassa luonnostelen antiikin Panathenaic Stadionia.

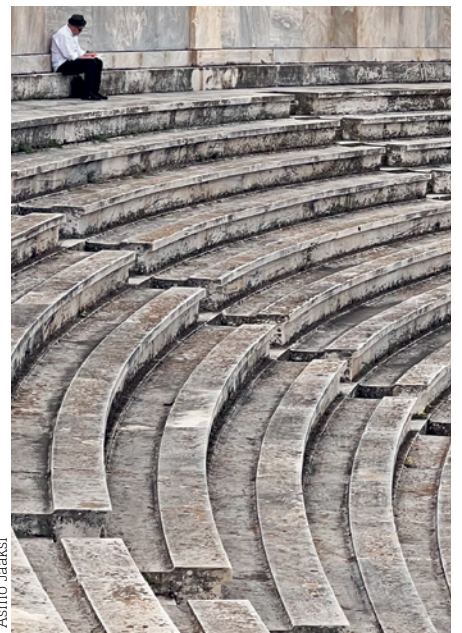
7 –Venetsian Biennalessa vaimoni Marjon kanssa.

8 Samuli Miettinen luentomatalla New Yorkissa nyt hotelliksi muutetun, alunperin arkkitehti Eero Saarisen suunnitteleman TWA terminaalin matkustajatunnelin suulla.

Asmo Jaaksi

5

Asmo Jaaksi

6

Tuuliikki Raivo

7

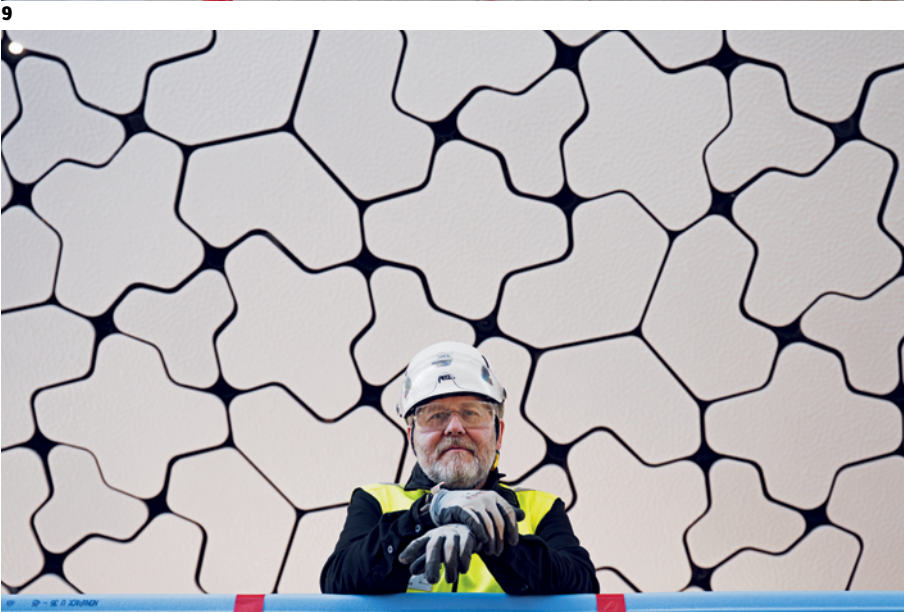

Marjo Miettinen

8

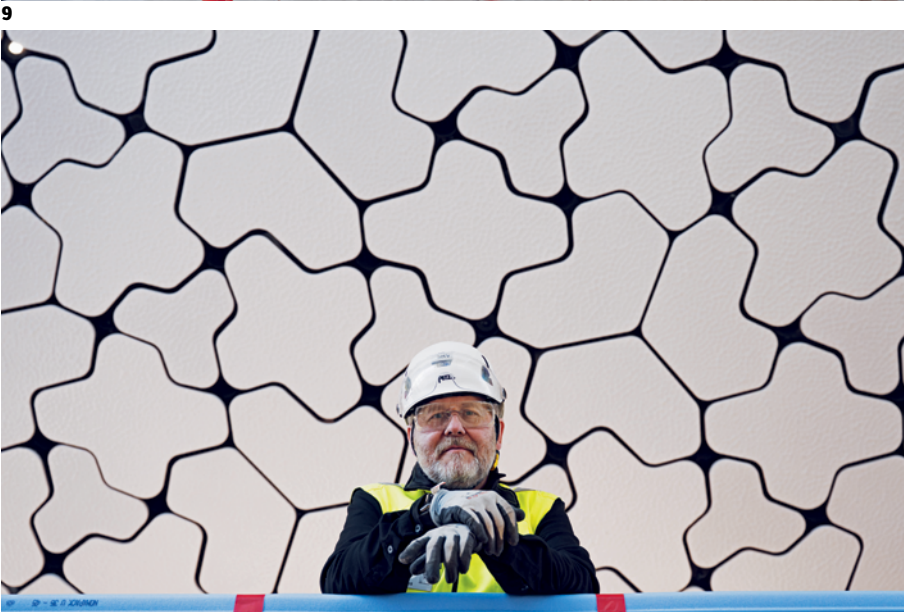
Hannu Rytty

Hannu Rytty

9 Kansallismuseon lisärakennus Atlas. Suojelukatselemuksen ryhmää kierrolla.

10 Atlaksen vaikuttavan leijuvan kattorakenteen sisäpinnan näyttävä keramiikkakuvio.

10

Tuorein aina tärkein

Itselleen rakkainta suunnittelutyötä Miettinen ei halua nostaa esiin. Hänen mukaansa se pöydällä juuri oleva on aina mielenkiintoinen ja tärkein. – Toki on erilaista suunnitella asuinrakennusta kuin paljon huomiota saavaa julkista kohdetta, kuten vaikkapa Arkkitehtuuri- ja designmuseota.

Miettinen kertoo olevansa erityisen kiinnostunut tektoniikasta, rakenteiden ja arkkitehtuurin vuorovaikutuksesta ja kuinka niiden avulla syntyy kaunista sekä merkityksellistä arkkitehtuuria.

–Viikin puukirkossa se perustui esivalmistukseen: kun puuelementit asennettiin paikalleen, tila oli jo valmis.

–Kesäkuussa valmistuvan kansallismuseon laajennusosan maanpäällisen kattomaljan rakenne määrittää aika paljon kokonaisuutta. Halkaisijaltaan 43 metrin lautanen seisoo kolmemetrinen kontaktipinnan päällä. Rakennesuunnittelijan kanssa oli hyvin mielenkiintoista miettiä, miten se saadaan rakenteellisesti

toimimaan ja mikä on oikea rakennusjärjestys. Kysymys ei ole vain kosmeettisista seikoista vaan hyvin fysiologisista, rakenteellisista ja inhimillisistä toiminnallisista kokonaisuuksista. Tällainen suunnittelu on hyvin kokonaisvaltaista.

Mökki kalliorinteellä

Miettinen sanoo, että niin hienoa kun onkin ollut saada arkkitehtina palvella muita, hän toivoisi vielä löytävänsä aikaa suunnitella vaikkapa oma kesämökki. –Siinä rima olisi varmasti kaikkein korkeimmalla.

Hän antautuu ajatusleikkiin ja sijoittaa mökkinsä luontoon, kallioiselle merenrantarinteelle. –Sen kattolape mukailisi laskevan rinteeseen muotoa. Ulkoa se ei olisi huomiota herättävä, vaan jopa sulautuisi osaksi maastoa. Sisälle mentäessä tila avautuisi odottamattomalla tavalla, ottaisi haltuun näkymät ja loisi hyvän olon tunteen.

Miettinen sanoo, että loppujen lopuksi arkkitehtuuri pyrkii rakentamaan kodin, oli

rakennustyyppi mikä tahansa. Turvallisen ilmapiirin, jossa aika pysähtyy, ympäristö hiljenee, tunteen ikuisesta. –Sen tavoittelemisen on ollut arkkitehtuurin ydin sen alkuvaiheista lähtien.

Edelleen kaikenlaista kulttuuria

Miettinen asuu neurologivaimonsa kanssa Helsingin Metsälässä kahden 1960-luvun paritalon muodostamassa rivitaloyhtiössä, jonka aikakauden arkkitehtuuria kunnioittavat remontit hän on rakennuttanut. –Aitoa vintagea edustavien talojen tilaratkaisuissa ja rakenteellisessa ekonomiassa on edelleen paljon opittavaa. Rakennuksissa on betonirakenteinen, hyvin tarkkaan laskettu ensimmäinen ja puurakenteinen toinen kerros. Suunnittelija on aikanaan tosi kauniisti miettinyt, miten tilat avautuvat pihaan ja rajautuvat julkiseen katutilaan, hän kiittää.

Jo aikuisista pojista vanhempi työskentelee palvelumuotoilijana ja nuorempi opiskelee robotiikkaa Aalto-yliopistossa.

Miettiselle työ on myös harrastus, joka mahdollistaa kulttuuriin uppoutumisen parhaimmillaan myös ulkomailla. Vaimo matkasi perässä pääsiäiseksi Miettisen luentomatkalle Prahaan nauttimaan konserteista ja näytellyistä.

–Vapaalla vietän aikaa perheeni kanssa, kuuntelen musiikkia, luen, kirjoitan, piirrän, valo- ja joskus elokuvaankin vanhoilla 8-millillä. Elokuva on muutenkin suuri rakkauteni, jonka avulla pääsen irti arjesta. Juhlat ystävien kanssa sekä matkailu rytmittävät vuoden kiertoa. Toimiston viikoittainen jääkiekkovuoro ja Saunaseuran löylyt tuovat hengähdystaukoja arkeen.

Kiinnostavaa keskustelua myös täällä:

<https://www.tuni.fi/fi/tutustu-meihin/alumnimme-samuli-miettinen-palkittu-arkkitehti-puhuu-onnellisuuden-ja> •